

переводити кошти на інші картки або мобільний телефон, оплачувати транспортні квитки або комунальні послуги, поповнювати свої акаунти в розважальних сервісах тощо. Іншою причиною є поява сервісів безконтактної оплати таких як, наприклад, GooglePay та ApplePay. Завдяки таким сервісам користувач може “підв’язати” свою платіжну картку до гаджета з NFC-чіпом (наприклад, смартфон або смарт-годинник) і розраховуватися за його допомогою в магазинах без необхідності мати з собою фізичну пластикову картку. Не слід забувати і про фактор пандемії Covid-19, оскільки через карантинні заходи велика частка людей перейшла на дистанційний формат роботи, а торговельні мережі були вимушені працювати онлайн. В своїй сукупності це призвело до зростання обсягів покупок в інтернеті і, відповідно, безготівкових розрахунків.

Безумовно повномасштабна війна на території України та стрімкий відтік населення матимуть істотний негативний вплив не тільки на розвиток платіжної системи, а й на всю економіку держави. Лише гнучка та виважена антикризова економічна політика держави зможе максимально пом’якшити негативні наслідки від вже сформованих деструктивних чинників, які сьогодні впливають на розвиток як національної економіки, так і загалом на функціонування фінансової системи України та її окремих компонентів.

Список використаних джерел

1. Дубина М., Кравченко А. Сутність та основні риси незабезпеченого споживчого кредитування. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 3(27). С. 165-175
2. Дубина М., Шеремет О. Розвиток e-banking: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми перспективи економіки та управління*. 2019. № 2 (18). С. 154-162.
3. Індекс інфляції в Україні 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua> .
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>.

Холявко Н. І., д.е.н., доцент

Колоток М. О., здобувачка вищої освіти 4 курсу, група ФК-181
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ТЕХОЛОГІЇ ІНТЕРНЕТ РЕЧЕЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Цифровізація суспільних процесів нині є характерною для низки провідних країн світу. Це означає переведення стану речей з фізичного в електронний, появу нових технологій аналізу й обробки інформації, активне використання інформаційних технологій як у професійній діяльності людей, так і в побуті. Цифровізацію пов’язують із кіберфізичним виробництвом, впровадженням штучного інтелекту, автономною гнучкістю, хмарними технологіями, аналітикою великих даних тощо.

На ринку фінансових послуг використовуються технології, які забезпечують збереження та обробку масивів даних, підвищення ступеню автоматизації процесів, безпеку проведення операцій. Окрім того, фінансовими установами впроваджуються технології, які дають змогу швидко та якісно обслуговувати клієнтів. Сучасні фінансові установи чітко усвідомлюють, що збереження високих конкурентних позицій на ринку вимагає залучення та утримання уваги нового покоління споживачів, яке тяжіє до діджиталізації, використання новітніх технологій та оптимізації витрат часу. Відповідно, все більшої популярності на ринку фінансових послуг набирає технологія Інтернету речей, що відзначається високою інноваційністю та перспективністю.

Інтернет речей (IoT - Internet of Things) являє собою взаємозв’язок між різного роду пристроями, метою якого є передавання інформації та сигналів через мережу. Інтернет речей широко використовується у повсякденному житті, наприклад, це фітнес-браслети, які підключені до мобільних телефонів, або побутова техніка, така як смарт-холодильник. У банківських та страхових установах така технологія ще не набула поширення, проте є багато напрямів, де вона може ефективно застосовуватись – рис. 1.

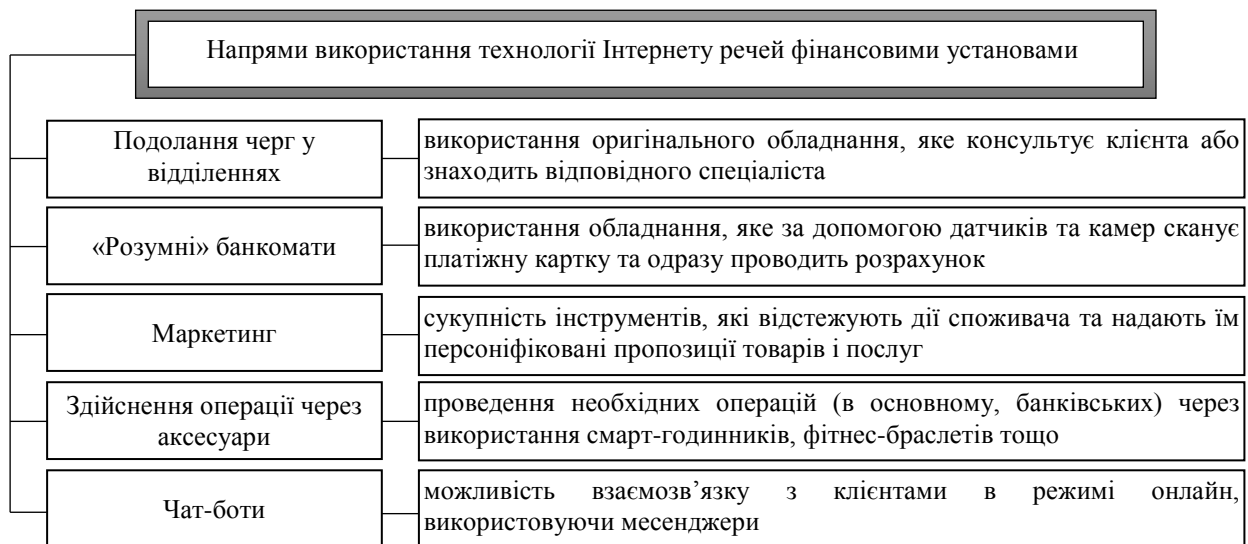

Рисунок 1 – Напрями використання Інтернету речей у роботі фінансових установ
Джерело: складено авторами на основі [1-4]

Незважаючи на новизну технології Інтернету речей, деякі фінансові установи, що мають статус інноваційних лідерів на ринку, вже мають досвід її використання. Прикладом такої установи є американський банк *BMO Harris Bank*, що має відділення, у яких взагалі відсутній персонал і функціонують лише чат-боти [3]. Британський банк *NatWest* впровадив функцію голосового банкінгу, використовуючи *Google Assistant*; за допомогою цієї функції клієнти можуть отримувати інформацію про баланс рахунку та деталі останніх транзакцій тощо [1].

Окрім банків, Інтернет речей використовують і страхові компанії. До прикладу, американський автостраховальник *Progressive* формує індивідуальну цінову політику для кожного споживача – для цього він користується спеціальною програмою для моніторингу того, як клієнти керують своїми транспортними засобами [5]. Компанія *Beam Digital* розробила смарт-щітку для зубів, що може відслідковувати стан порожнини рота, а отриману інформацію використовує для створення планів стоматологічного страхування [5].

Підсумовуючи, необхідно відмітити, що технологія Інтернету речей є зручним інструментом для налагодження взаємозв'язків зі споживачами фінансових послуг. До переваг використання цієї технології фінансовими установами можна віднести: удосконалення послуг на основі отриманої від клієнтів інформації щодо користування нею; автоматичне управління; висока швидкість виконання операцій; аналіз даних у режимі реального часу. Поряд із цим, застосування технології Інтернету речей може спричинити хакерські атаки, загрози витоку конфіденційної інформації, а також вимагає великої відповідальності як з боку фінансових установ, так і з боку споживачів [6]. Окрім цього, впровадження даної технології потребує значних грошових затрат. Однак, перспективність Інтернету речей обумовлює готовність фінансових установ інвестувати суттєві кошти в його розвиток та адаптацію до потреб ринку фінансових послуг.

Список використаних джерел

1. IoT і банки: як Інтернет речей збагачує світ фінансів [Електронний ресурс] / Електронний журнал *PaySpace*. – Режим доступу: <https://psm7.com/uk/technology/iot-banki-kak-internet-veshhej-obogashhaet-mir-finansov.html>
2. Чотири найкращі варіанти використання IoT у банківській та фінансовій сферах [Електронний ресурс] / Електронний журнал *Newgenapps*. – Режим доступу: <https://www.newgenapps.com/uk/blogs/uses-of-iot-in-banking-finance-bfsi/>
3. The Use of IoT in Banking Industry. [Електронний ресурс] / Електронний журнал *Seoviews*. – Режим доступу: <https://theceoviews.com/iot-in-banking-industry/>
4. IoT in Banking: Examples of IoT technology used in financial services [Електронний ресурс] / Електронний журнал *Insider Intelligence*. – Режим доступу: <https://www.insiderintelligence.com/insights/iot-banking/>

5. 10 real-life examples of IoT in insurance [Електронний ресурс] / Електронний журнал *Internet of business*. – Режим доступу: <https://internetofbusiness.com/10-examples-iot-insurance/>

6. Довгань О. Д. Впровадження технології Інтернет речей: проблеми і наслідки. *Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження*: зб. матеріалів наук.-практ. конф. Київ: Політехніка, 2017. С. 34-38.

Кальченко О. М., к.е.н., доцент

Данилович В. В., аспірант 1 курсу ННІ економіки

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ НА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Використання сучасних розробок в області ІТ, а також новітнього програмного забезпечення в сфері фінансового планування та бюджетування може надати відчутний імпульс підвищення ефективності фінансового менеджменту на вітчизняних підприємствах. Це можливо при використанні сучасних інтернет-технологій, а також автоматизації бізнес-процесів в сфері бюджетування на базі інформаційної системи підприємства.

В [2] зазначається, що автоматизована система бюджетування надає такі можливості:

- відображення планових даних на управлінському плані рахунків — можливості чіткого зіставлення планів та облікових даних;

- можливість швидкого формування нової версії планів на підставі базового бюджету;

- визначення пріоритетності витрат, що включаються до бюджетів;

- підвищення ефективності та результативності роботи працівників організації фінансової сфери діяльності;

- можливість сценарного аналізу — розгляду різних варіантів діяльності та вибору найкращого плану;

- скорочення термінів підготовки бюджетів, а також — коригування бюджетів та планів організації фінансової сфери діяльності;

- підвищення загального рівня автоматизації процесів управління.

На сьогодні на ринку програмного забезпечення представлений ряд вітчизняних та зарубіжних продуктів, що дозволяють автоматизувати всі процеси фінансового планування та бюджетування: від проектування бюджетних моделей до заповнення бюджетів, їх аналізу та порівняння.

На вітчизняних підприємствах для здійснення фінансового планування та бюджетування найбільш поширеною та простою у використанні стала програма Microsoft Excel. Ця програма дозволяє прописувати будь-які формули, а відкритий інтерфейс електронних таблиць дозволяє легко додавати будь-які додаткові параметри, а також підготувати наочні звіти з графічною і табличною інформацією. В Excel є вбудовані функції для розрахунку основних цільових показників оцінки ефективності інвестицій тощо.

Також найбільш розповсюдженими на сьогодні є системи класу ERP. ERP (скор. від Enterprise Resource Planning) означає "планування ресурсів підприємства". Це програмне забезпечення для управління бізнес-процесами, яке об'єднує фінанси, ланцюги поставок, операції, торгівлю, звітність, виробництво, кадри та дозволяє управляти ними.

Вибір ERP-рішення – у край складне комплексне завдання, що вимагає серйозного обстеження організації та чіткого формулювання вимог до корпоративної інформаційної системи. На сьогодні на вітчизняному ринку представлено більшість значимих у світі розроблювачів ERP. Крім того, останнім часом усе голосніше заявляють про себе вітчизняні постачальники цього класу рішень. Конкуренція на ринку зростає, з'являється